

Hvor mye same er det i oss?

Skrevet av Inge Lars
torsdag 06. februar 2014 12:52

Dagen i dag, den 6. februar, samefolkets dag, er vel høvelig for å ta opp det ømtålige emnet om samisk slektskap, som mange helst ikke vil vedkjenne seg. Jeg syns det er sørgelig, og heller noe man burde være stolt av. Selv tror jeg det flyter mer enn 50% sameblod i mine årer, og det er jeg veldig stolt av. Kanskje er det ikke så mange flyttsamer i mine anerekker, men mer eller mindre farstboende. Hva slags belegg kan jeg ha for det tro?

Når jeg gransker slekta bakover i tid kommer jeg stadig over at det stopper midt på 1700-tallet, mens det for noen få grener finnes oppføringer fra kirkebøker tilbake til tidlig på 1600-tallet. At det stopper opp på 1700-tallet kan det være flere grunner til, men et viktig faktum er nok hovedgrunnen, nemlig at samer ble oppført i de "norske" kirkebøker fra rundt 1750 og fremover. Før det var det nok så som så med både kirkebøker og folketelling av samer i de indre strøk. Samtidig skjedde det en omfattende fornorsking av den samiske befolkningen. De bygde tømmerhus i stedet for jordgammer og gikk over fra reindrift til fedrift, noe som ganske sikkert skjedde gradvis i lengere tid tilbake. Innføringen av skoleplikt på midten av 1700-tallet, med skoler hvor det bare ble undervist i norsk, bidro nok også sterkt til fornorsking, og til at den samiske befolkningen blandet seg med den norske og dukket opp i kirkebøker og folketellinger.

Når vi ser på folketellingen fra 1701 for Rana ser vi at det bare var gårder nederst i dalen og langs fjorden det ble talt folk, og bare hannkjønn, derfor kalte man det manntall. Rundt 1750, derimot, registreres det dåp, konfirmasjon, giftemål og dødsfall av personer fra plasser langt oppe i dalene som ifølge tellingene ikke eksisterte i 1701. De fleste av disse var ikke folk som flyttet innover fra lavere strøk eller fra kysten, for da ville det ha stått i bøkene, nei de var der hele tiden, og de var samer. Dette var nok det samme for andre områder i vår landsdel, som for eksempel Salten. Disse samene har altså blitt norsk i all stillhet, de har skiftet språk og navn, de har bygget seg tømmerhus og de har blandet seg med folk fra kysten. Tilsammen er dette blitt oss.

Hvor mye same er det i oss?

Skrevet av Inge Lars

torsdag 06. februar 2014 12:52

Dette med Rana fant jeg ut da jeg gransket anene til mine oldeforeldre som bosatte seg på Birkeli, dokumentert her på sidene i [Lars og Johannas forfedre](#) , Der kommer det tydelig frem om alle disse manglende data om personer før ca. 1750, men da jeg letet etter det samme for min bestefar på morsiden, Lauritz Eivik, finner jeg omtrent det samme, noe man kan lese om i historien om [Pallrakken](#) . Dette tror jeg man kan finne tilsvarende for de fleste blant oss.

Det er mye sørgelig man kan si om denne fornorskingen, men den har skjedd og en stor del av den samiske befolkningen i Nordnorge, som ikke er reindriftsamer nå, er blandt oss. Det er vel i grunnen ingen stor endring i genene våre, for opprinnelig var vi nok samme folket en gang i tiden, i alle fall når det gjelder de sørlige og vestlige samer. Uansett er en slik blanding av folk som lenge har levd adskilt stort sett bare positiv, og vi burde være stolt av å være et resultat av denne prosessen.